

‘Het gaat er niet om wat jij als notaris wil, maar hoe het recht ermee omgaat’

De notaris als relatiedeskundige

Wat kun je als (kandidaat-)notaris leren van een professor vastgoedconomie, executie- en beslagrecht, internationaal goederenrecht of fiscaal concernrecht? Veel! De kennis op universiteiten is eindeloos. Voor deze rubriek praten wij elk nummer met een andere hoogleraar of docent. We maken een rondje door het land met de vraag: 'Wat kan het notariaat van u leren?' Deze keer een lesje relatievermogensrecht van Theo Reijnen.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Truus van Gog

Als oud-notaris ken ik het klappen van de zweep. Ik ben dan ook echt een praktijkman en koppel wetenschap aan praktijk. Naast notaris zijn, heb ik ook lesgegeven aan de beroepsopleiding notariaat. Ik houd de jurisprudentie goed in de gaten. Dat moet ook wel in mijn huidige functie als docent relatievermogensrecht. Maatschappelijke ontwikkelingen hebben veel invloed op het vakgebied. Het verveelt daarom dus nooit. Ik zeg ook weleens: het notariaat is alles wat ik ken en wat ik kan.'

IN ELKE AKTE

'Ik vind het interessant hoe die maatschappelijke ontwikkelingen uitpakken. Er is de afgelopen jaren bijvoorbeeld wat verwarring ontstaan over huwelijkse voorwaarden. Wanneer is hier sprake van? Deze hoeft je tegenwoordig niet meer bij de rechtbank te wijzigen. In principe kan elke notariële akte nu een bepaling van huwelijkse voorwaarden bevatten. Althans, dat haal ik uit de jurisprudentie. Natuurlijk gebeurt dat in de praktijk niet veel, maar het kan wel. Stel dat er voor het huwelijk een samenlevingscontract is gemaakt waarin staat dat het huis niet in de toekomstige huwelijksgemeenschap valt omdat de een meer heeft geïnvesteerd dan de ander. Of dit staat in de leveringsakte van het huis. Dan heb je eigenlijk een beperkte gemeenschap van goederen gemaakt.'

UITPLUIZEN

'Notarissen zeggen in zo'n geval weleens tegen mij: dat willen wij niet, dan missen we het overzicht. Maar dan zeg ik: het gaat er niet om wat jij wil, maar hoe het recht ermee omgaat. Eigenlijk moet je als notaris de historie van zo'n stel dus goed uitpluizen. Een ander voorbeeld gaat over de zaakvervangingsregeling bij verkrijging. Daar heeft het feit dat steeds meer mensen eigen geld meenemen in de relatie grote invloed op. Stel, een man en vrouw zijn getrouwd in gemeenschap van goederen, maar wonen in een huis op naam van de vrouw, die dat heeft betaald uit een erfenis. Dat huis is dus van haar en niet van hem. Er moet op een gegeven moment een groter huis komen. Dus ze kopen alvast een nieuw huis, terwijl het oude huis nog niet is overgedragen. Het nieuwe huis is iets duurder dus je moet een beetje geld erbij lenen. Dan zegt de wet: als de woning voor meer dan de helft uit eigen middelen is gekocht, is het een privéwoning. In dit geval dus van de vrouw en niet van de man. Maar! Ja, er is een maar. Je moet dat huis hebben betaald bij de verkrijging uit eigen middelen. Als het oude huis nog niet is overgedragen, zijn er nog geen eigen middelen. Wat betekent dit? Volgens mij kan de vrouw het dan niet betalen uit eigen middelen en is het nieuwe huis dus van hen samen. Dat is interessant.'

BELEVINGSWERELD

'Ik geef vooral huwelijkvermogensrecht aan derdejaarsstudenten notarieel recht. Dat doe ik al sinds 2009. Of het dan niet saai wordt? Nee! Geen jaar is helemaal hetzelfde. Met het thema kom je altijd dicht in de buurt van de

belevingswereld van de student. Die krijgen relaties, gaan samenwonen en zo verder. Je maakt het dus persoonlijk. Dat is prachtig om te doen. Het zijn ook altijd gemotiveerde mensen. Ze zitten tenslotte al in hun derde jaar. De niet gemotiveerde studenten zijn dan al wel afgevallen. Ze willen vooral weten wat alles betekent. Echt verdiepen doen ze nog niet. Dat verbaast mij soms wel. Ik vraag weleens: wat denken jullie dat de wetgever heeft willen regelen? Het blijft dan vaak erg stil.'

MINDER EXTREMEN

'Notarissen pik je er zo uit. Notariële studenten ook. Het is een bepaald type. Het is een bepaalde manier van doen. Ze schieten minder snel in extremen. Ze zijn bereid de zaak van twee kanten te bekijken in plaats van de zaak naar eigen hand te zetten. Dat stralen ze ook uit. Ik leer ook veel van de studenten. Met enige regelmaat komen er toch verfrissende ideeën langs waardoor je opnieuw over zaken na gaat denken. Ook van notarissen: de praktijk brengt meer problemen dan de academicus kan verzinnen. Dingen waar je niet bij stilgestaan hebt. Dat is mooi. De mensen waar jij iets voor opstelt, moeten er ook naar kunnen leven in de praktijk, niet alleen in theorie.' ■

WIE Theo Reijnen
WAT docent relatievermogensrecht
WAAR Radboud Universiteit Nijmegen
LES 'Laat je niet meeslepen in emoties'